

Werken aan Haren

**Concluderende oplegnotitie spoor
Zelfstandig Haren**

Inhoud

Inhoud	2
Leeswijzer	3
1 Opdracht en vraagstelling	5
1.1 Opdracht Programma Beterr Haren	5
1.2 Vraagstelling	6
2 Antwoord op de adviezen van B&A	8
2.1 Deelproject 1: Toekomstvisie	8
2.2 Deelproject 2: Financieel toekomstbestendig.....	9
2.3 Deelproject 3: Burgerparticipatie	12
2.4 Deelproject 4: Bestuurskracht	12
2.5 Deelproject 5: Ambtelijke organisatie	13
2.6 Deelproject 6: Regionale samenwerking.....	13
2.7 Conclusie Programma Beterr Haren	14
Bijlage: Meedenkers en meeschrijvers	15

Leeswijzer

Voor u ligt de 'Werken aan Haren, Concluderende oplegnotitie'. De notitie brengt de resultaten van zes deelonderzoeken samen. De zes deelprojecten zijn benoemd in het raadsbesluit Aanpak Beterr Haren van 7 april 2016 en een amendement dat nadere invulling gaf aan de wijze van uitvoering van het raadsbesluit. Aanpak Beterr Haren is één van de twee sporen van het tweesporenbeleid. Het ene spoor, Aanpak Beterr Haren, onderzoekt of de gemeente Haren een toekomstbestendige gemeente is, terwijl het andere spoor bestaat uit het Open Overleg met de provincie Groningen en de gemeenten Ten Boer en Groningen, waarin wordt onderzocht op welke wijze de gemeente Haren kan fuseren met de beide andere gemeenten. Het tweesporenbeleid, inclusief het raadsbesluit Aanpak Beterr Haren en het amendement, is unaniem door de raad aangenomen.

Volgens het amendement is besloten dat een onafhankelijk projectleider verantwoordelijk is voor de onderlinge afstemming, begeleiding van inwoners en raadsleden voor het opleveren van het eindrapport. Deze projectleider maakt redactioneel één consistent geheel van zes deelprojecten die in Aanpak Beterr Haren zijn benoemd en onderdeel zijn van het Programma Beterr Haren. De zes deelprojecten zijn:

- 1) Toekomstvisie
- 2) Financieel toekomstbestendig
- 3) Burgerparticipatie
- 4) Bestuurskracht
- 5) Ambtelijke organisatie
- 6) Regionale samenwerking

De oplegnotitie vat de conclusies van de drie deelprojecten worden samen en geeft het antwoord op de vraag: op welke wijze kan de gemeente Haren verder als zelfstandige gemeente. Daarbij kan het antwoord zijn, dat Haren op geen enkele wijze als zelfstandige gemeente verder kan. Dat is het geval als er sprake is van een onhoudbare situatie die in één van de deelprojecten wordt aangetroffen.

Bij deze notitie horen de volgende rapporten:

- Werken aan Haren, Toekomstvisie 2030, een vitale, groene woongemeente in de Regio Groningen-Assen
- Financiële stresstest gemeente Haren
- Deelproject 2 Beterr Haren: een financieel toekomstbestendig Haren
- Werken aan Haren, Burgerparticipatie
- Werken aan Haren, Bestuurskracht
- Beterr Haren, deelproject 5, ambtelijke organisatie

- Beterr Haren, deelproject 6, verbetering regionale samenwerking

De rapporten waarvan de titel begint met 'Werken aan Haren' zijn een product van drie werkgroepen onder leiding van een onafhankelijk projectleider en waaraan met burgers, raadsleden en wethouders deelnamen. De deelnemers aan de werkgroepen zijn terug te vinden in de bijlage van deze oplegnotitie. Ze zijn in wisselende samenstelling op zes avonden en één middag bijeengekomen tussen 12 april en 6 mei 2016. Daarnaast is er een uitgebreide mailwisseling geweest met tekstvoorstellen, kritische opmerkingen en puntsgewijze toevoegingen. De pen die de drie stukken 'Werken aan Haren' schreef werd als het ware gestuurd door vele enthousiaste handen tegelijk. De projectleider/eindredacteur is de deelnemers van de werkgroepen zeer erkentelijk voor de inzet die onontbeerlijk was om tot het eindresultaat te komen dat er nu ligt. Hiermee is het mogelijk op deze drie deelprojecten een adequaat antwoord te geven op de vragen die in hoofdstuk 1 worden benoemd.

De 'Financiële stresstest' is in opdracht van de gemeente Haren uitgevoerd door Deloitte. Deze test en het 'Deelproject 2 Beterr Haren, een financieel toekomstbestendig Haren' vormen samen de onderlegger voor de financiële paragraaf. De deelprojecten 2, 5 en 6 zijn door de ambtelijke organisatie van de gemeente Haren geschreven.

In hoofdstuk 1 vindt u de vraagstelling van het Programma Beterr Haren. De vraag is uitgesplitst in zes deelvragen. In hoofdstuk 2 worden de antwoorden op de deelvragen per deelproject kort samengevat en tenslotte wordt een algehele conclusie getrokken over de toekomstbestendigheid van de gemeente Haren.

1 Opdracht en vraagstelling

Voor u ligt een bijzonder product. Dit is de oplegnotitie brengt zes afzonderlijke stukken bijeen door de conclusies van deze stukken samen te vatten. Gezamenlijk geven ze een antwoord op de vraag of de gemeente Haren een toekomstbestendige gemeente is.

1.1 Opdracht Programma Beterr Haren

De opdracht is verwoord in het raadsbesluit 'Aanpak Beterr Haren' en het daarbij behorend amendement. Het programma en het amendement zijn op 7 april door de gemeenteraad van Haren unaniem aangenomen als onderdeel van het tweesporenbeleid. Het ene spoor is dat de gemeente Haren meewerkt aan het open overleg dat door de provincie is gestart en het andere spoor is dat de gemeente Haren gaat aangeven hoe zij de door B&A in het rapport 'Verkenning Zelfstandigheid Haren' denkt op te lossen.

Aanvankelijk was het de bedoeling dat beide sporen zouden leiden tot documenten die de gemeenteraad van Haren zou kunnen meenemen bij haar besluit of ze verder wil gaan als zelfstandige gemeente, dan wel ervoor kiest om te fuseren met de gemeenten Groningen en Ten Boer. Dit besluit zou oorspronkelijk op 31 mei moeten worden genomen, maar het open overleg verliep minder voorspoedig dan de provincie aanvankelijk verwachtte. Drie stukken 'Werken aan Haren' die de gemeente Haren in samenwerking met burgers produceerde, zijn wel binnen de afgesproken tijd gereed gekomen. Voor de overige stukken heeft Haren gebruik gemaakt van de extra beschikbare tijd.

De drie stukken zijn bijzonder, omdat ze tot stand zijn gekomen in een maand tijd. Op 7 april werd ertoe besloten, op 11 april startte het project, op 12 april kwam de regiegroep voor het eerst bijeen en op 13 mei is de toekomstvisie aan het college aangeleverd, zodat die het tijdig aan de raad kan voorleggen en vervolgens tijdig aan de provincie kan doorzenden. Dat de zes rapporten en oplegnotitie voor u liggen is een bewijs van de flexibiliteit waartoe een kleinere gemeente in staat is.

De stukken 'Werken aan Haren' zijn bovendien bijzonder, doordat dit rapport niet alleen een product is van een groot aantal burgers en een aantal raadsleden die samen hebben meegedacht en meegeschreven aan het rapport. Zij hebben het vertrouwen gehad dat hun inbreng op de juiste waarde zou worden ingeschat. Dankzij de inzet van deze burgers is het mogelijk geworden om in zo korte tijd tot een zo degelijk en diepgaande visie te komen.

Er is gebruik gemaakt van eerdere publicaties, rapporten en onderzoeken die delen van dit rapport onderbouwen. Ook is gebruik gemaakt van diverse evaluaties, begrotingen, jaarverslagen,

vergelijkingen met informatie die openbaar toegankelijk is op internet en uitkomsten van eerdere burgerparticipatietrajecten, zoals de twee Postiljonbijeenkomsten uit 2014.

1.2 Vraagstelling

In het raadsbesluit Aanpak Beterr Haren en het bijbehorende amendement worden zes knelpunten benoemd die volgens het rapport 'Verkenning Zelfstandigheid Haren' moeten worden opgelost, als de gemeente Haren verder wil kunnen gaan als zelfstandige gemeente. In het advies uit 'Verkenning Zelfstandigheid Haren' is de volgende puntsgewijze opsomming te vinden, die kort de punten aangeven die de gemeente Haren zou moeten oplossen om verder te kunnen als zelfstandige gemeente:

1) Toekomstvisie

Een toekomstvisie met een perspectiefvol, gedeeld en gedragen beeld van de toekomst van de gemeente Haren is nodig: om de koers uit te zetten, afwegingen te kunnen maken en prioriteiten te stellen. Een visie niet op de bestuurlijke inbedding (zoals de afgelopen discussies over zelfstandig of herindeling), maar op de vraag: "Wat voor gemeente - sociaal, cultureel, economisch, geografisch - willen we zijn". En pas daarna een discussie over welk schaalniveau benodigd is om die ambitie en visie te realiseren. Daarmee wordt een keuze gemaakt vanuit de inhoud en niet vanuit de regionale bestuurlijke dynamiek.

2) Financiële situatie

De financiële situatie van de gemeente dient op orde gebracht te worden. Daarin zijn grote stappen nodig, die niet alleen kunnen bestaan uit het verkopen of doordecentraliseren van gemeentelijk vastgoed, het bezuinigen op de ambtelijke organisatie en het beperken van de ambities. De structurele inkomsten dienen ook verhoogd te worden, waarbij het benutten van onbenutte belastingcapaciteit het meest voor de hand ligt.

3) Burgerparticipatie

De inwoners, (sociale) ondernemers en organisaties dienen een actievere rol en verantwoordelijkheid te krijgen en te nemen in de lokale gemeenschap. Niet alleen in het geven van meningen en het gevraagd en ongevraagd meedenken, maar ook in het verder mee aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. En ze zullen meer initiatief moeten nemen om zelfstandig maatschappelijke vraagstukken, met name op het sociaaleconomische domein, op te pakken, waarbij de eventuele financiering niet logischerwijs bij de gemeente gehaald wordt. Dit vraagt een gedeeltelijke sociaal-maatschappelijke omwenteling, waarin de gemeente een ondersteunende procesrol zal moeten nemen.

4) Bestuurskracht

Het bestuur van de gemeente zal bestuurskrachtiger moeten worden, waarbij de punten die genoemd zijn in paragrafen 5.2 en 5.3 van genoemd advies zo snel mogelijk ter hand worden genomen.

- In paragraaf 5.2 wordt aangegeven dat er in het gemeentebestuur meer focus moet komen in het beleid. Er wordt geconstateerd dat er een gebrek aan visie is en een wisselvallige koers wordt gevaren. De wettelijke, onderhouds- en beheertaken gebeuren wel naar behoren.
- In paragraaf 5.3 van genoemd advies wordt gesteld dat de kaderstellende rol van de raad onder de maat is. Daarnaast neemt het college te vaak bezig met directe opdrachten uit de raad en individuele signalen uit de gemeenschap.
- De ambtelijke organisatie huurt te veel externe deskundigheid in. Dit is een gevolg van de meerjarige discussie over herindelingen, op basis waarvan de ambtelijke organisatie een pas op de plaats heeft gemaakt.
- Er zijn weinig of geen tevredenheidsmetingen.

5) Ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie zal op het gebied van beleidsontwikkeling moeten worden versterkt om bovenstaande te verwezenlijken en na deze versterking ook hiervoor benut moeten worden. Een verdere verschraling is onwenselijk, ook al biedt het benutten van burgerkracht, zoals genoemd in ons tweede punt, wel mogelijkheden om anders om te gaan met de inzet van capaciteit en kwaliteit.

6) Relatie met buurgemeenten

De relatie met de Groninger buurgemeenten zal veranderen door de opschaling van de omliggende gemeenten. Dit brengt de gemeente Haren in een andere positie, waarbij invloed en gewicht zullen afnemen.

De zes knelpunten zijn onderzocht in de zes deelprojecten van Programma Beterr Haren (zie lijst op p. 3). Die deelprojecten hebben geleid tot zes deelrapporten. In die deelrapporten zijn gegevens verzameld die kunnen de vraag te beantwoorden of de problemen van de zes punten adequaat het hoofd kan worden geboden. In het volgende hoofdstuk worden de deelrapporten kort samengevat en conclusies getrokken over de deelprojecten en één conclusie over de toekomstbestendigheid van de gemeente Haren.

2 Antwoord op de adviezen van B&A

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de stelling dat Haren zelfstandig kan blijven als de gemeente op de zes punten uit paragraaf 1.2 vooruitgang boekt.¹ Hieronder vindt u de beantwoording van de zes punten. Hierbij wordt verwezen naar de zes andere documenten die ook tussen 7 april en 30 mei door of in opdracht van de gemeente Haren zijn geproduceerd en die in de leeswijzer worden benoemd.

De bespreking van elk deelproject is bewust kort gehouden, omdat de inhoud in de documenten van de deelprojecten uitgebreid wordt besproken. Paragraaf 2.2 is hierop een uitzondering. De reden hiervoor is, dat de conclusie van deze paragraaf ogenschijnlijk anders luidt dan die van het rapport van Deloitte. Dat is niet het geval. De gegevens die Deloitte presenteert, worden samengevat en er wordt een conclusie uit getrokken. Die conclusie is niet letterlijk dezelfde als die in het Deloitte rapport is te vinden, maar de tekst in deze paragraaf dient om duidelijk te maken dat de conclusie inhoudelijk gelijk is. Daar is extra onderbouwing voor nodig.

2.1 Deelproject 1: Toekomstvisie

De gemeente Haren heeft in samenwerking met burgers een toekomstvisie opgesteld: 'Werken aan Haren, Toekomstvisie 2030, een vitale, groene woongemeente in de regio Groningen-Assen'. Volgens de visie is Haren een vitale groene woongemeente met de ambitie een zo hoog mogelijke positie in de lijst van beste woongemeenten van Nederland (Elseviers Weekblad). Haren is op dit moment nummer vijf en de enige woongemeente van heel Noord Nederland in de top 30. Die voor het noorden unieke positie is een belangrijke vestigingsplaatsfactor voor bedrijven in de regio Groningen-Assen en daarmee een belangrijke bijdrage aan de regionale economie die het waard is te behouden.

De gemeente zal voor het behoud van die positie (nog) meer gebruik maken van de burgerkracht. Tevens is de gemeente zich bewust van het belang om als schakel tussen het groenere zuiden en westen en het meer verstedelijkte noorden en oosten te fungeren. Burgerkracht en schakelfunctie bevorderen beiden de woonkwaliteit van de gemeente.

---

¹ Notabene, om een onnodige syntactische discussie te vermijden: hoewel 'Nee, tenzij' anders aanvoelt dan 'ja, als', is de betekenis identiek.

Met het vaststellen van de 'Toekomstvisie' heeft de gemeente een antwoord op het eerste punt van het rapport 'Verkenning Zelfstandigheid Haren'.

2.2 Deelproject 2: Financieel toekomstbestendig

De 'Financiële stresstest Gemeente Haren' van Deloitte bestaat uit een begrotingsanalyse, een analyse van de financiële positie en een stresstest. De stresstest laat zien of de gemeente Haren beschikt over voldoende financiële draagkracht of, zoals het in de test wordt genoemd, voldoende financiële spankracht.

De gemeente Haren wordt in de 'Financiële stresstest' vergeleken met een zestal gemeenten die vergelijkbaar zijn met de gemeente Haren: alle woongemeenten in de nabijheid van een grote kern. Haren wordt dus niet vergeleken met de gemiddelde gemeente of de gemiddelde gemeente van de grootte klasse van Haren en evenmin met gemeenten in de directe omgeving van Haren, zoals Leek, Ten Boer, Menterwolde of Tynaarlo. De keuze van gemeenten is verdedigbaar bij een onderzoek naar mogelijkheden en onmogelijkheden van de gemeente Haren. Maar de opdracht die hier voor ligt, is om na te gaan of de gemeente Haren beschikt over voldoende financiële spankracht. Om dat te kunnen bepalen, is het noodzakelijk na te gaan hoe het staat met de financiële spankracht van de vergelijkingsgemeenten. Dat is nagelaten. Hierdoor is niet helder waarmee Haren wordt vergeleken en onduidelijk wat de vergelijking zegt over financiële spankracht van Haren. In de tekst hieronder wordt één voorbeeld aangehaald waaruit blijkt dat de vergelijking niet helpt om de vraag 'beschikt de gemeente Haren over voldoende financiële spankracht' te beantwoorden.

In het hoofdstuk Begrotingsanalyse wordt een aantal belangrijke conclusies getrokken. Op pagina 18 wordt aangetoond dat de gemeente in toenemende mate nauwkeuriger begroot. Dit geldt ook voor bestuursrapportages. De gemeente is volgens het rapport in 2015 beter in staat om de realisatiecijfers te voorspellen. De gemeente begroot voldoende voorzichtig om tegenvallers op te vangen (p. 19) en er is een meerjarig begrotingsevenwicht (p. 20). Voor dat laatste zijn nog niet alle ombuigingsmaatregelen gerealiseerd (p.20 en 22). Omdat het grootste deel van de ombuigingen in het verleden zijn gerealiseerd (p. 21) en de gemeente steeds nauwkeuriger begroot, is het redelijk te verwachten dat de gemeentelijke organisatie in haar begrotingen een realistisch perspectief beschrijft.

De gegevens over de financiële positie laten een positieve ontwikkeling zien. De solvabiliteit is laag, maar neemt toe (p. 25), waardoor de debt ratio hoog is, maar kleiner wordt (p. 27), het weerstandsvermogen is voldoende (p. 26), Haren heeft nauwelijks garantstellingen en dus nauwelijks daar aan verbonden risico's (p. 27) en Haren heeft, in tegenstelling tot de meeste ge-

meenten in Nederland een positief EMU saldo.² Volgens het rapport is er weinig flexibiliteit om de lasten verder te verhogen als de belastingdruk wordt vergeleken met de geselecteerde gemeenten. Op zich is dat juist, maar als de belastingdruk van Haren wordt vergeleken met de gemiddelde gemeente in Nederland is er wel ruimte om de belastingdruk te verhogen.³ Dit, overigens, onafhankelijk van de vraag dat gemeenten op dit punt enige vrije beleidsruimte hebben. In het document 'Deelproject 2' wordt duidelijk dat de gemeente inderdaad gebruik kan maken van deze beleidsruimte.

De gemeente Haren verwacht winst te maken met grondexploitaties. Dit wordt een risico genoemd, en dat is juist, maar gezien de hedendaagse bouwactiviteiten in Haren en in de omgeving van Haren kan de verwachting realistisch worden genoemd.

De conclusie is dat alle indices omtrent de financiële positie de juiste kant op bewegen. Dit heeft temeer betekenis, gezien de conclusie uit de vorige paragraaf, dat de gemeente in staat is betrouwbare begrotingen op te stellen.

De stresstest is te vinden in het hoofdstuk Gevoeligheidsanalyse. Uit de drie scenario's (p.37-39) blijkt dat bij een extra structureel tekort, een incidentele tegenvaller of een extra investering, de gemeentelijke financiën zich minder positief ontwikkelen, dan zonder deze scenario's verwacht mag worden, maar in alle gevallen zijn de gevolgen voor de gemeente draagbaar. Een incidentele meevaller van 1,1 miljoen, we zouden het scenario 4 kunnen noemen, zal hoogstwaarschijnlijk, gezien de uitkomsten van de drie scenario's van Deloitte, net als de drie Deloitte scenario's leiden tot een grote veranderingen in de financiële positie. Het college dient ook dan bij een meevaller bij de les te blijven en voortgaan met het invullen van haar bezuinigingsplannen.⁴

Hieruit volgen de conclusies die Deloitte ook trekt: er is een sluitende exploitatie. Het weerstandsvermogen is beperkt, maar groeit, de schulden worden afgebouwd, hoewel de schuldpositie hoog is en een deel van de toekomstige opbrengsten uit de grondexploitatie is nog niet verwerkt in de begroting.

Uit bovenstaande de conclusie onontkoombaar dat de provincie Groningen gelijk heeft om de gemeente Haren niet onder preventief toezicht te plaatsen. De financiële spankracht van de

---

² Volgens 'Uitkomsten EMU enquête 2016' (CBS, 20 januari 2016) is het gemiddelde van alle gemeenten -€4,7 miljoen. De grootteklasse van Haren is gemiddeld € 0,2 miljoen positief; Haren is € 2,7 miljoen positief.

³ Volgens <http://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Gemeentelijke-financi%C3%ABn--c34/> is de onbenutte OZB-capaciteit 1,7%.

⁴ <http://www.rtvnoord.nl/nieuws/163504/Haren-is-somber-gestemd-over-financiele-toekomst>

gemeente is (inderdaad) beperkt,⁵ zoals op p. 3 van de Financiële Stresstest wordt geschreven. Het is echter van belang op te merken dat de beperkte financiële spankracht de gemeente weliswaar noopt om de door haar voorgenomen maatregelen uit te voeren, maar het rapport maakt ook duidelijk dat deze maatregelen geen onmogelijke prestatie van de gemeente vragen. De gemeente heeft goed zicht op haar financiële positie, kan steeds beter begroten en bouwt haar schuldpositie af. Mocht zich één van de in de stresstest beschreven scenario's beschreven scenario's voordoen, dan zal het afbouwen van de schuldpositie vertragen, maar het onderzoek rechtvaardigt de conclusie dat de beperkte financiële spankracht in geen van de scenario's wordt overvraagd.

De hoofdconclusie van de 'Financiële stresstest', dat de financiële spankracht van Haren beperkt is, is overgenomen in het document 'Deelproject 2: Beterr Haren, Een financieel toekomstbestendig Haren'.

In 'Deelproject 2' wordt daarnaast een verscherping van de doelstellingen voorgesteld. Volgens deze verscherping zal de solvabiliteit van twintig procent niet in 2022, maar in 2020 worden gehaald en zal de solvabiliteit daarna door groeien naar dertig procent in 2030. Om dit te bereiken is een extra ombuiging nodig van 1 miljoen. Hoewel de ruimte daarvoor beperkt is, worden in 'Deelproject 2' voldoende opties aangegeven die de ombuiging mogelijk maken.

Als de bijgestelde doelen worden gehaald, zal er sprake zijn van een robuuste financiële gemeente binnen 15 jaar. Het beoordelen van een houdbaar zelfstandige gemeente gaat over de een duur van tenminste 10-15 jaar. Gerekend naar de periode waarop de inzet is gericht kan worden gesteld dat Haren een houdbare financiële toekomst kent. Om die reden is sprake van voldoende financieel spankracht voor die periode.

Haren heeft een grote schuldpositie opgebouwd, maar die positie bestaat voor een deel uit investeringen waar vaste inkomsten tegenover staan.⁶ In de afgelopen twee jaar is er sprake geweest van een overschot in de gepresenteerde jaarrekeningen. De geraamde kasstromen in de komende jaren zijn positief, waardoor de schuld naar verwachting verder daalt. De doelstellingen die de gemeente zichzelf stelt, leiden tot een robuuste financiële toekomst. Nog belangrijker is vast te stellen dat de doelstellingen haalbaar zijn.

---

⁵ Conclusie van het Olympisch Comité: 'Op basis van de uitgevoerde tijdmetingen komen wij tot de conclusie dat de snelheid van Daphne Schippers (inderdaad) beperkt is'.

⁶ Een voorbeeld zijn investeringen in riolen, waar rioolheffingen tegenover staan.

Uit voorgaande volgt dat de gemeente Haren beschikt over voldoende financiële spankracht voor een toekomstbestendig Haren.

2.3 Deelproject 3: Burgerparticipatie

In 'Werken aan Haren, Burgerparticipatie' is aangetoond dat de gemeente Haren niet te klagen heeft over de ruimhartige inzet van veel burgers en ondernemingen voor de publieke zaak. Dit wordt bevorderd door de benaderbaarheid van ambtenaren en bestuur en de praktische aanpak die mogelijk is in een gemeente met de omvang van Haren. Door burgers eerder te betrekken bij beleidsvorming zal meer daadkracht mogelijk zijn. Er worden daartoe in het rapport 'Werken aan Haren, Burgerparticipatie' voorstellen geformuleerd waarmee de burgerkracht van Haren nog beter kan worden benut.

Haren presteert op dit punt goed en heeft goede plannen om op dit punt nog beter te presteren.

2.4 Deelproject 4: Bestuurskracht

De bestuurskracht van Haren past goed bij een gemeente van de schaal van Haren. In een dergelijke gemeente is maatwerk en integraal bestuur eenvoudig te regelen en sluiten gemeente en gemeenschap goed op elkaar aan. Wie contact wil met een ambtenaar of een politicus heeft in de regel minder doorzettingsvermogen nodig dan inwoners van grotere gemeenten.

In het rapport 'Werken aan Haren, Bestuurskracht' wordt een aantal voorstellen gedaan die de bestuurskracht verbeteren. De urgentie om de problemen aan te pakken, wordt door de raad en het college herkend en erkend. Hierdoor zijn de problemen die in 'Verkenning Zelfstandigheid' op dit punt worden gesignaleerd, met beperkte middelen oplosbaar.

De conclusie in 'Werken aan Haren, Bestuurskracht' is dat de bestuurskracht goed is – en met een aantal eenvoudige praktische ingrepen beter kan.

2.5 Deelproject 5: Ambtelijke organisatie

In het document 'Deelproject 5, Beterr Haren', worden voorgestellen gedaan voor de eerste stappen van een reorganisatie die de ambtelijke organisatie in lijn brengt met de 'Werken aan Haren, Toekomstvisie' en de kracht van de organisatie optimaal benut. Daarnaast zijn criteria geformuleerd die helpen bij het selecteren van taken die niet langer hoeven worden uitgevoerd of door externe partijen kan worden uitgevoerd. Bij dat laatste kan gedacht worden aan professionals, maar ook aan vrijwilligersorganisaties.

De uitvoering van de voorstellen in 'Deelproject 5, Beterr Haren' maakt de ambtelijke organisatie toekomstbestendig.

2.6 Deelproject 6: Regionale samenwerking

Haren kiest een pragmatische opstelling ten aanzien van samenwerkingsverbanden. De gemeente geeft de voorkeur aan een heldere leverancier-klant-relatie. Haren moet een belang hebben bij samenwerking.

Haren is en blijft loyaal in de aangegane samenwerkingsverbanden. De gemeente zal op ambtelijk en op bestuurlijk niveau systematisch investeren in de relaties binnen samenwerkingsverbanden.

Haren heeft heldere condities en criteria voor samenwerking en zal een vergelijking maken tussen diensten van bedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in geval van gelijke prijs-kwaliteitsverhouding.

De gemeente Haren heeft goed in beeld aan welke samenwerkingsverbanden de gemeente deelneemt. Uiteraard kan de herindeling van een aantal omliggende gemeente gevolgen hebben voor de gemeente Haren, maar die zijn op te lossen. Haren zal zich houden aan de aanbeveling uit Grenzeloos Gunnen, die bestuurders in het Groningse oproept om elkaar meer te ver-

trouwen en zich voluit in te zetten ten gunste van het grotere geheel onder het motto 'wat goed is voor het geheel, is doorgaans ook goed voor de delen'.⁷

De pragmatische en positieve opstelling ten opzichte van en de loyaliteit aan samenwerkingsverbanden van Haren zijn een gezond uitgangspunt voor een toekomstig zelfstandige gemeente.

2.7 Conclusie Programma Beterr Haren

Alle punten uit 'Verkenning Zelfstandigheid Haren' zijn opgelost of zijn binnen afzienbare tijd oplosbaar.

Hieruit volgt dat de gemeente Haren een toekomstbestendige gemeente is.

---

⁷ Zie p. 46 in Grenzeloos Gunnen, eindrapport visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen', 2013.

Bijlage: Meedenkers en meeschrijvers

Hieronder vindt u de deelnemers van de drie deelprojecten Beterr Haren: ‘Werken aan Haren, Toekomstvisie 2030, een vitale, groene woongemeente in de Regio Groningen-Assen’, ‘Werken aan Haren, Burgerparticipatie’ en ‘Werken aan Haren, Bestuurskracht’. Voor elk deelproject was een werkgroep actief. Onafhankelijk projectleider Jan R. Lunsing verzorgde de inhoudelijke coördinatie van de drie werkgroepen, de eindredactie van de drie stukken en alsmede de eindredactie van onderhavig stuk.

De hieronder genoemde deelnemers hebben aan één, twee of drie van de deelprojecten meegewerkt of meegedacht. Deelnemers zijn alleen verantwoordelijk voor hun inbreng in het proces, maar niet verantwoordelijk voor het eindproduct.

Abush ter Maat
Auke van der Woud
Barbara Snabilié
Cees Bolle
Dick Berkhof
Ed Lensink
Floor ten Have
George Verberg
Gustaaf Biezeveld

Jan Bouwkamp
Johan-Detlef Dubbelboer
John van Meurs
Mariska Sloot
Marjan Bachman
Mathilde Stiekema
Meinard Wolters
Michael ter Maat
Michiel Verbeek

Piet Bouma
Pieter Kuiper
Rene Valkema
Ronald Zuidema
Sietske Mulder
Sipke Havinga
Wil Legemaat